

CEPOS Regelmængden stiger stadig: 100.000 ord tilføjet i 2019

11-02-2020 Af Jonas Herby

Antallet af ord i statslige love og bekendtgørelser steg i 2019 med 0,1 mio. ord svarende til 0,5%. Siden 1989 er regelmængden steget med 13,7 mio. ord (189%), hvilket er næsten en tredobling af regelmængden.

I den internationale litteratur er stigende regulering sammenkoblet med lavere økonomisk vækst og i mange tilfælde også større ulighed. Det skyldes fx, at regulering kan hæmme konkurrencen og holde lavtuddannede uden for arbejdsmarkedet, fx ved at stille strenge krav til certificeringer.

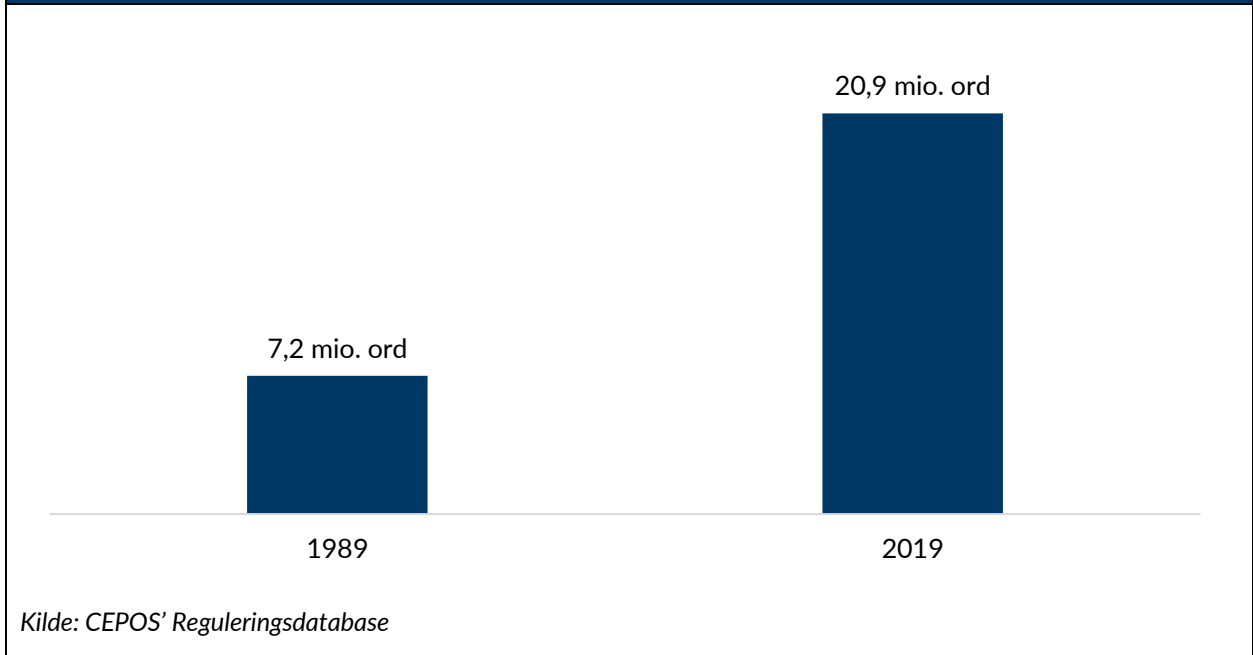
Væksten i regelmængden har været aftagende siden 2014, men der kommer stadig flere og flere regler for danskerne. Skiftende regerings afbureaukratiseringsreformer har ikke virket. Bl.a. steg reguleringsmængden hurtigere *efter* Løkkes afbureaukratiseringsreform fra 2018, end den gjorde *før* reformen.

Der er behov for at få styr på Regelstatens vokseværk. Derfor bør Folketinget se på internationale erfaringer fra bl.a. British Columbia i Canada, hvor man ved hjælp af et regelloft har halveret antallet af regulatoriske krav.

ANBEFALING

Jeg anbefaler, at Folketinget indfører et regelloft for staten. Et regelloft vil betyde, at nye regler på ét område skal "finansieres" af færre regler på andre områder.

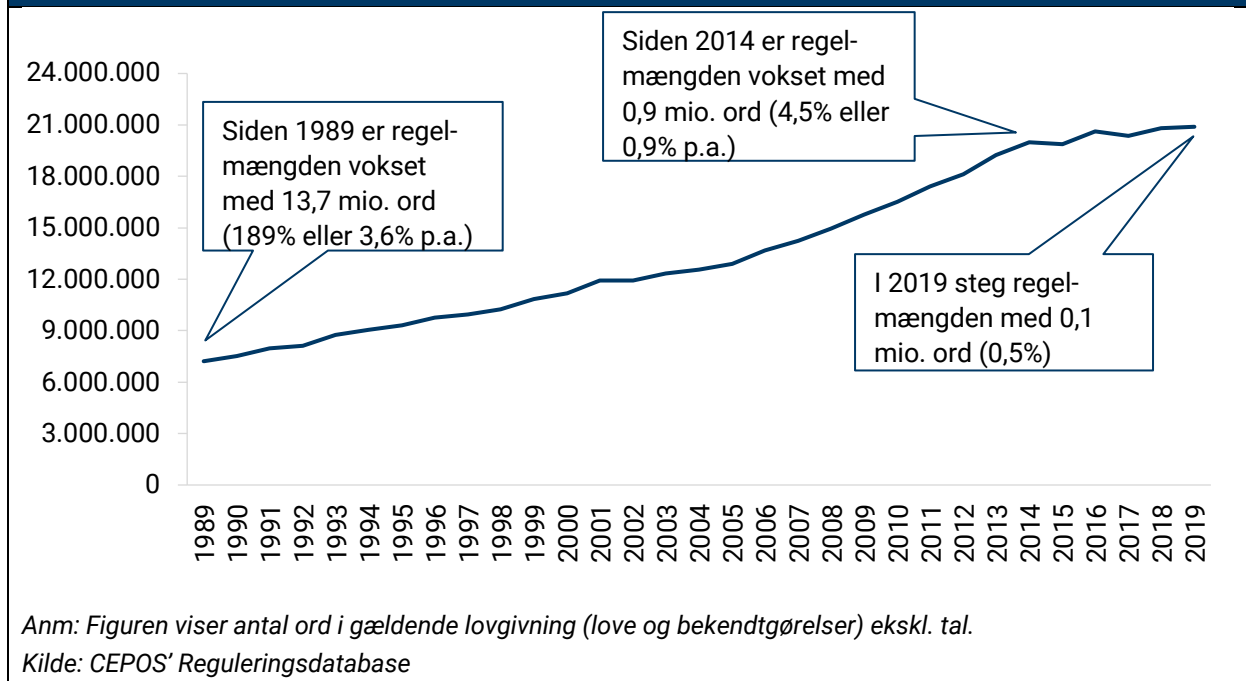
Figur 1 Regelmængden er steget med 3,6% om året siden 1989

Regelstaten er vokset kontinuerligt, men væksten har trods alt været aftagende siden 2014

Antallet af ord i statslige love og bekendtgørelser er siden 1989 steget med 13,7 mio. ord svarende til en stigning på 189%, jf. figur 2. I gennemsnit er regelmængden steget med 3,6% om året siden 1989. De seneste år er væksten i regelmængden dog aftaget betydeligt. Siden 2014 er regelmængden kun vokset med 0,9% om året, og i 2019 voksede regelmængden kun med 0,5%.

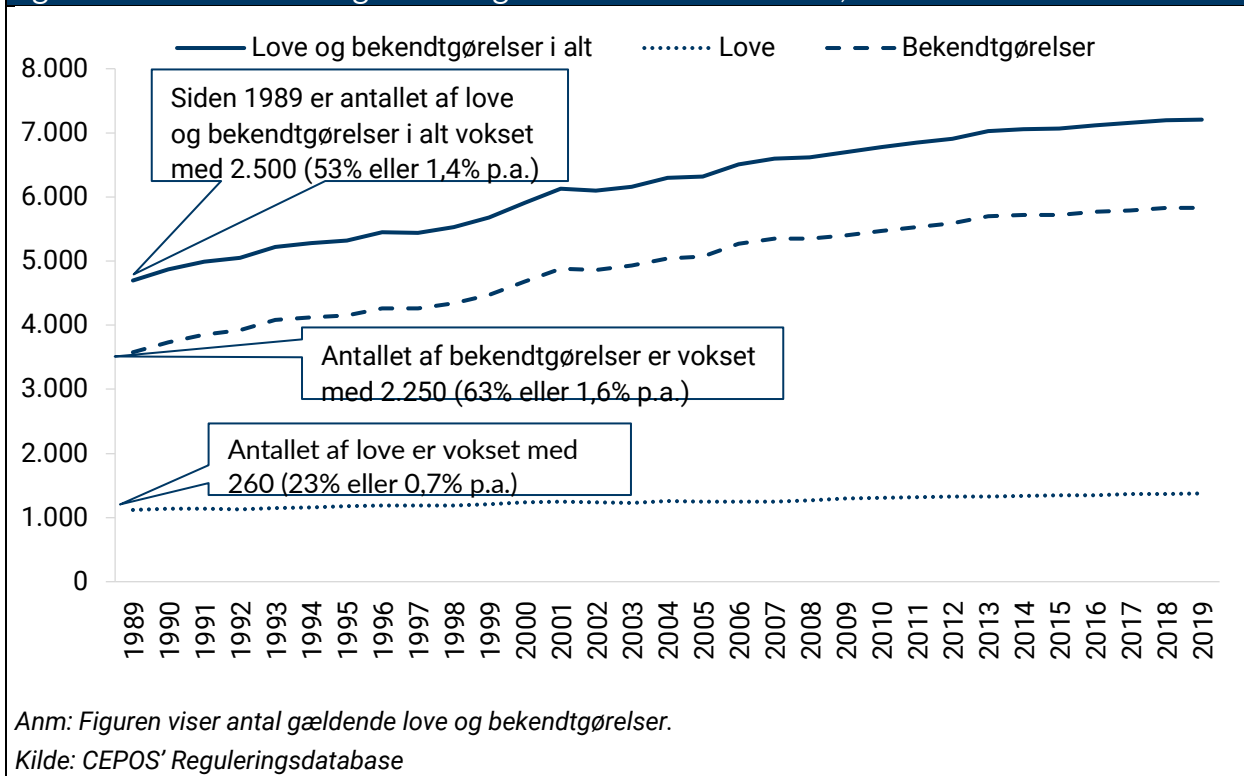
Figur 2 Regelmængden er vokset med 3,6% om året siden 1989. Siden 2014 har væksten dog været lavere (0,9% om året).

På trods af adskillige initiativer fra skiftende regeringer (se en opgørelse på side 5), har der kun været enkelte år med en faldende regelmængde siden 1989, på trods af at international litteratur påviser store økonomiske og fordelingsmæssige omkostninger ved regulering (se bl.a. Herby (2019) for en kort gennemgang af litteraturen).

Også antallet af love og bekendtgørelser er steget væsentligt siden 1989, jf. figur 3. Når stigningen ikke har været så stor som i den samlede regelmængde, er det udtryk for, at en væsentlig del af den voksende regelmængde skyldes, at de enkelte love og bekendtgørelser bliver længere og længere.

Figur 3 Antallet af love og bekendtgørelser er vokset med 1,4% om året siden 1989

Afbureaukratiseringsreformer virker ikke

Skiftende regeringer har haft politisk fokus på at reducere mængden af nye reguleringer og love – fra Poul Schlüters "Operation regelsanering" til Poul Nyrup Rasmussens "Kamp mod bøvlet" og Anders Fogh Rasmussens "Kamp mod Systemdanmark". Umiddelbart har bestræbelserne dog ikke båret frugt. Tværtimod er reglernes omfang vokset støt, jf. figurene ovenfor.

Tabel 1 viser et overblik over større afbureaukratiseringstiltag i de sidste 30 år.

Tabel 1 Udvalgte afbureaukratiseringstiltag fra skiftende regeringer siden 1982

År	Regering	Tiltag
1982	Poul Schlüter I	Operation regelsanering, "Det skal være lettere at være dansker"
1988	Poul Schlüter III	Handlingsplan for afbureaukratisering
1991	Poul Schlüter IV	Operation regelstorm
1995	Poul Nyrup Rasmussen II	"Kampen mod bøvet"
2002	Anders Fogh Rasmussen I	Kampagne mod Systemdanmark (moderniseringsprogram)
2008	Anders Fogh Rasmussen III	Mere tid til velfærd
2010	Lars Løkke Rasmussen I	Plan for statslig afbureaukratisering
2012	Helle Thorning-Schmidt I	Virksomhedsforum for enklere regler
2017	Lars Løkke Rasmussen III	Enkle regler, mindre bureaukrati og "Meld en regel"-kampagnen
2018	Lars Løkke Rasmussen III	Færre regler – mindre bureaukrat

Kilde: Jakobsen og Mortensen (2014) (s. 132), Ågerup (2017) samt egne tilføjelser.

Årsagen til, at skiftende regeringer har fejlet i forhold til deres afbureaukratiseringsstrategi, blev sandsynligvis rammet godt ind af Margrethe Vestager, som i Folketinget i 2011 sagde: "Når vi afbureaukratiserer, sker det stort set med en pincet, regel for regel, mens der står nogle andre med en skovl og lægger nye regler på, og derfor tror jeg, vi kan hjælpe hinanden med at sørge for, at der ikke kommer nye regler."¹ For selvom der er mange eksempler på love og bekendtgørelser, der bliver ophævet eller på anden måde bliver forældet, så bliver der hele tiden indført nye love i en højere hastighed, end gamle bliver taget ud.

Den 4. september 2018 meddelte VLAK-regeringen, at den ville "fjerne administrative byrder og regler for i alt 4 milliarder kr. inden udgangen af 2022." Fra meldingen og frem til valget blev udskrevet, voksede regelmængden dog langt hurtigere end tidligere i VLAK's regeringsperiode – i modsætning til hensigterne i afbureaukratiseringsreformen.

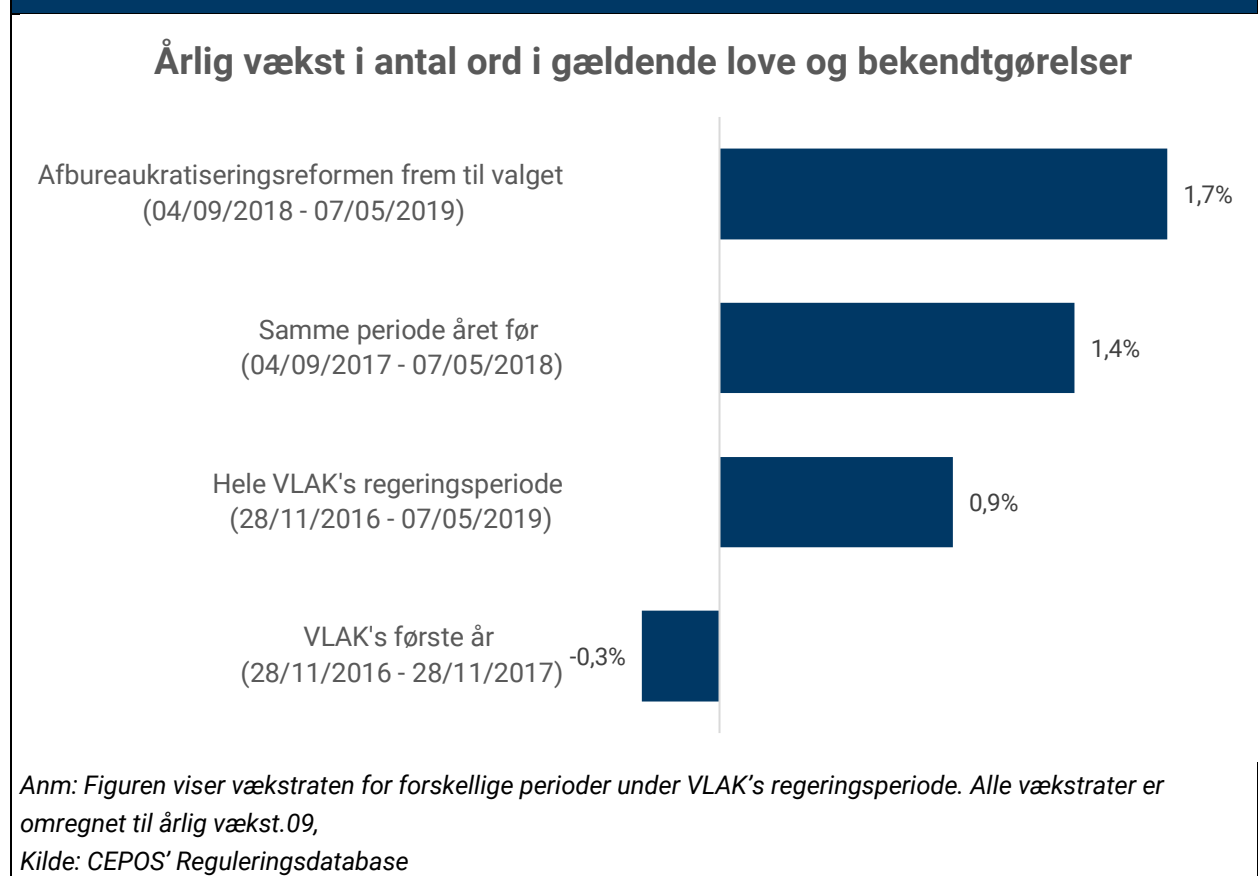
Fra VLAK lancerede reformen og frem til valget steg regelmængden i gældende love og bekendtgørelser med 1,7% p.a., mens væksten kun var 1,4% p.a. i samme periode året før, og 0,9% p.a. i hele VLAK's regeringstid. Til gengæld var der tale om egentlig deregulering i VLAK's første år, hvor regelmængden blev reduceret med 0,3%, jf. figur 4. Afbureaukratiseringsreformen havde især fokus på den offentlige sektor, som udover love og bekendtgørelser også er underlagt cirkulærer, skrivelser mv. Der findes ikke en samlet opgørelse over udviklingen i reguleringen af

¹ Kilde: <http://www.ft.dk/samling/20111/spoergsmaal/s1123/index.htm>

den offentlige sektor. Den højere vækst i love og bekendtgørelser efter reformen antyder dog, at afbureaukratiseringsreformen ikke har haft den ønskede effekt.

VLAK's reform lægger sig dermed i halen af en lang række afbureaukratiseringsreformer fra skiftende regeringer, der alle har én ting til fælles: De har ikke indfriet intentionerne.

Figur 4 Tiden efter VLAK's afbureaukratiseringsreform bød på højere vækst i regelmængden

Gode erfaringer med et reguleringsloft i British Columbia, Canada

S-regeringen og dens støttepartier vil – som VLAK – afbureaukratisere Danmark. Hvis regeringen – i modsætning til alle tidligere regeringer siden 1989 – vil have succes og opnå en egentlig afbureaukratisering, bør den indføre et regeloft i form af "1 ind, 1 ud", så enhver ny

regel skal "finansieres" ved at afskaffe en eksisterende regel – og gerne flere. Ellers vil næppe heller S-regeringen – på linje med alle tidligere regeringer siden Schlüter – leve op til intentionen om at afbureaukratisere Danmark.

I Canada har man positive erfaringer med at anvende et regelloft. I British Columbia fik man reduceret antallet af regulatoriske krav med 37 pct. på tre år fra 2001 til 2004 og har siden formået at reducere regelmængden yderligere, så det samlede antal regulatoriske krav i dag er halveret i forhold til udgangspunktet, se bl.a. British Columbia (2017) og Broughel og Jones (2018). I de 13 år op til reformen havde British Columbia en økonomisk vækst, der var 13 pct. lavere end gennemsnittet i Canada. De første 13 år efter, man indførte reguleringsbudgettet, var væksten i British Columbia 9 pct. højere, se Broughel (2017). Man indførte dog også andre reformer, så ikke alt kan tilskrives regelloftet.

Et regelloft vil ikke være en begrænsning i forhold til at indføre nye, vigtige regler. Der er i dag adskillige regler, der er direkte skadelige eller blot overflødige, som man vil kunne afskaffe, hvis der er behov for at indføre nye regler under et regelloft, jf. fx figur 5.

Figur 5 Eksempler på overflødige regler, som vil kunne afskaffes, hvis der opstår behov for at indføre vigtige regler

 <p>Det er forbudt at efterlade sin cykel ulåst i længere tid. Det straffes med bøde.</p> <p><small>Kilde: Færdselsloven § 49 Stk. 7 Note: Vi har spurgt forskellige politikredse hvor stor bøden er, men det vidste de desværre ikke.</small></p>	 <p>Når du cykler, skal du "have begge fødder på pedalerne".</p> <p><small>Kilde: Færdselsloven § 49 Stk. 4.</small></p>
--	--

Kilde: Begge eksempler er hentet fra www.instagram.com/regelstaten

Anbefaling

På trods af adskillige deregulerings- og afbureaukratiseringstiltag fra skiftende regeringer fortsætter regelmængden med at stige. Måske er tiden derfor ved at være moden til, at vi i Danmark indfører et regelloft for staten. Et regelloft vil betyde, at nye regler på ét område skal "finansieres" af færre regler på andre områder. Præcis som man kender det fra økonomiske budgetter.

Fordelen ved et regelloft er især, at bureaukrater og politikere tvinges til at finde regulering, der kan afskaffes eller forenkles. Det vil være i skærende kontrast til i dag, hvor nye regler kan indføres relativt omkostningsfrit for centraladministrationen.

Hvis vi skal have styr på Regelstaten, skal vi tænke anderledes end de 16 regeringer siden 1982. Og et regelloft kan være løsningen på Danmarks udfordringer med overregulering.

Bilag B: Metode

Opgørelsen af antallet af ord i Regelstaten baseret på metoden beskrevet i Jakobsen og Mortensen (2014). I forhold til Jakobsen og Mortensen (2014) er metoden automatiseret. Automatiseringen er beskrevet i Herby (2018a), Herby (2018b) og Herby (2019).

Referencer

- British Columbia. 2017. "Achieving a Modern Regulatory Environment - B.C.'s Regulatory Reform Initiative - 6th annual report - 2016/2017". 6th annual report | 2016/2017. https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/5330_regreform_ar_2017_web.pdf.
- Broughel, James. 2017. "Can the United States Replicate the British Columbia Growth Model? | Mercatus Center". maj 2017. <https://www.mercatus.org/publications/can-united-states-replicate-british-columbia-growth-model>.
- Broughel, James, og Laura Jones. 2018. "Effective Regulatory Reform: What the United States Can Learn from British Columbia". Mercatus Center. <https://www.mercatus.org/publications/state-and-local-policy/effective-regulatory-reform-united-states-vs-british-columbia>.
- Herby, Jonas. 2018a. "Regelstaten: Mængden af regler er tredoblet siden 1989". <https://cepos.dk/artikler/maengden-af-love-og-regler-er-tredoblet-paa-28-aar/>.
- . 2018b. "Tre ministerier har stået for 62% af væksten i Regelstaten".
- . 2019. "Regelstaten voksede igen i 2018".
- Jakobsen, Mads Leth Felsager, og Peter Bjerre Mortensen. 2014. *Regelstaten - Væksten i danske love og bekendtgørelser 1989-2011*.
- Ågerup, Martin. 2017. *Velfærd i det 21. århundrede*. People'sPress.